

ПЛАН – КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

Тема: *Способи подання повідомлень про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення працівниками апарату Держгеокадастру та порядок їх розгляду*

Цільова аудиторія: співробітники апарату Держгеокадастру.

Навчальна мета: оволодіти знаннями про способи подання повідомлень про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення та порядок їх розгляду.

Час проведення: 1 година.

Навчальне обладнання, ТЗН: відеопроєктор, комп'ютерна техніка та відповідне програмне забезпечення.

Наочні засоби: наочність викладення матеріалу забезпечується використанням схем, переліків, пам'яток та мультимедійним супроводженням окремих питань теми.

План навчального заходу (навчальні питання):

1. Поняття Викривач відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;
2. Мета заохочення та формування культури повідомлення;
3. Права та гарантії захисту викривачів;
4. Канали для повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень;
5. Порядок прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, що надійшли від викривачів до Держгеокадастру;

Список рекомендованих джерел:

1. Закон України «Про запобігання корупції»;
2. Деркач С. Практичний посібник щодо роботи з викривачами для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції / С. Деркач, О. Карпова, О. Леончук В. Луцик. – К., Національне агентство з питань запобігання корупції,
3. Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію, внесеними викривачами, в апараті Держгеокадастру (наказ № 370 від 09.09.2020);
4. Методичні рекомендації щодо впровадження в апараті Держгеокадастру механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (наказ № 404 від 26.08.2021).

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

1. Поняття Викривач відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»

Готовність працівників повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень є доволі низькою. По-перше, це пов'язано з тим, що більшість потенційних викривачів не є обізнаними з тим, як і куди повідомити інформацію про можливі факти корупції, які вимоги до змісту таких повідомлень, який порядок їх розгляду, які права та гарантії захисту мають викривачі. По-друге, у потенційних викривачів є страх бути покараними керівництвом за повідомлення про корупцію, а також викликати осуд свого оточення (колег, друзів, знайомих).

Метою заохочення та формування культури повідомлення є сприяння працівникам апарату Держгеокадастру у виявленні та повідомленні ними про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинені працівниками Держгеокадастру. Зазначене має викликати повагу до викривачів як частини корпоративної культури Держгеокадастру та формувати сприятливе середовище для здійснення повідомлень викривачами.

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»:

Викривач – це фізична особа, яка:

1. Володіє інформацією про можливі факти корупційних правопорушень – фактичними даними, а саме про обставини правопорушення, місце і час його вчинення та особу, яка вчинила правопорушення;
2. Переконана у достовірності цієї інформації;
3. Отримала цю інформацію під час трудової, професійної, господарської, громадської, наукової діяльності, проходження служби чи навчання.

Якщо хоча б одна з цих умов не виконана, особа не може вважатися викривачем.

2. Мета заохочення та формування культури повідомлення

Метою заохочення та формування культури повідомлення є сприяння працівникам апарату Держгеокадастру у виявленні та повідомленні ними про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинені працівниками Держгеокадастру. Зазначене має викликати повагу до викривачів як частини корпоративної культури Держгеокадастру та формувати сприятливе середовище для здійснення повідомлень викривачами.

Право на винагороду має викривач, який повідомив про корупційний злочин, грошовий розмір предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину.

Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину.

У випадках повідомлення декількома викривачами різної інформації про один і той самий корупційний злочин, у тому числі інформації, що доповнює відповідні факти, розмір винагороди розподіляється у рівних частинах між такими викривачами.

З метою заохочення та формування культури повідомлення Відділом з питань запобігання та виявлення корупції розроблено пам'ятку працівників апарату Держгеокадастру щодо правового статусу викривача, прав та гарантій його захисту (додаток 1).

3. Права та гарантії захисту викривачів

Права викривача виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.

Викривач має право:

- 1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом;
- 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви;
- 3) отримувати від Держгеокадастру підтвердження прийняття та реєстрації повідомлення про корупцію, яке він подав; давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- 5) на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- 6) на конфіденційність;
- 7) повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- 8) у разі загрози життю і здоров'ю – на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла відповідно до Закону або на відмову від таких заходів;
- 9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
- 10) на винагороду у визначених законодавством випадках;
- 11) на отримання психологічної допомоги;
- 12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законодавством випадках;
- 13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

Викривач може звернутися за роз'ясненням своїх прав до Відділу з питань

запобігання та виявлення корупції.

4. Канали для повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень

Викривач може повідомити про корупційне правопорушення використовуючи такі канали повідомлень.

Внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка повідомляється викривачем Голові Держгеокадастру або Відділу з питань запобігання та виявлення корупції Держгеокадастру, у якому викривач працює, проходить навчання або на замовлення якого виконує роботу.

Зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо.

Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень - способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству з питань запобігання корупції.

На порталі Держгеокадастру (<http://portal.land.gov.ua/>) забезпечено функціонування внутрішнього каналу зв'язку для повідомлень про можливе вчинення працівниками Держгеокадастру корупційних правопорушень, або інших порушень Закону «Повідомити про корупцію». Також такі повідомлення можна надсилати на електронну пошту stopcorv@land.gov.ua.

Проте якщо особа повідомляє інформацію, яка явно містить ознаки корупції, у листі чи під час особистого прийому, то таку інформацію також розглядають як повідомлення викривача, якщо усі вказані вище умови дотримані.

Також на сайті Держгеокадастру розміщено банер «Повідомити про корупцію» (<https://land.gov.ua/index.php/povidomyty-pro-koruptsiine-pravoporushennia/>), який надає покрокові вказівки щодо подання повідомлення викривачем про вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень працівниками Держгеокадастру, його територіальних органів та підприємств, що належать до сфери управління Держгеокадастру.

Зокрема, повідомлення про порушення вимог Закону може бути як письмовим, так і усним.

Повідомлення може бути подано:

письмово з позначкою «Про корупцію» на адресу Держгеокадастру: вул. Святослава Хороброго, 3, м. Київ, 03151;

у скриньку для кореспонденції Держгеокадастру;
на особистому прийомі громадян керівником (працівниками) Відділу;
електронною поштою на адресу stopcorr@land.gov.ua;
за онлайн формою (<https://land.gov.ua/povidomlennia-pro-koruptsiu/>);
телефоном на безкоштовну «гарячу лінію» Держгеокадастру –
0 800 300 808 (понеділок – п'ятниця з 08.00 до 20.00).

5. Порядок прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, що надійшли від викривачів до Держгеокадастру

Відповідно до вимог статті 53¹ Закону України «Про запобігання корупції» передбачено створення та функціонування Єдиного порталу повідомлень викривачів, держателем та відповідальним за адміністрування якого є Національне агентство, яке встановлює порядок його ведення.

Вся інформація про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, отримана через будь-які канали повідомлення такої інформації, повинна вноситься до Єдиного порталу повідомлень викривачів (наразі не створено).

В Держгеокадастрі отримані повідомлення про корупцію, що надійшли від викривачів, реєструються в системі електронного документообігу «Автоматизована система управління документами ДОК ПРОФ 3» Держгеокадастру.

Реєстрація повідомлення викривача про порушення вимог Закону є початком офіційного процесу роботи з повідомленням.

Зареєстроване повідомлення передається на розгляд до Відділу. Керівник Відділу визначає особу, відповідальну за розгляд повідомлення.

Сторони та порядок перевірки повідомлення:

Вимоги до повідомлень (у тому числі *анонімних*) про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та порядок їх розгляду визначаються цим Законом.

1) повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень цього Закону, які можуть бути перевірені;

2) у разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не відповідає вимогам цього Закону, його подальший розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

У разі якщо отримана інформація про можливі факти корупційних правопорушень не належать до компетенції Держгеокадастру, до якої вона

надійшла, викривачу повідомляють про це у 3-денний строк без проведення попередньої перевірки із роз'ясненням щодо компетенції органу, уповноваженого на проведення перевірки або розслідування.

У разі якщо отримана інформація стосується дій або бездіяльності Голови Держгеокадастру, така інформація без проведення перевірки у 3-денний строк надсилається до Національного агентства;

3) якщо повідомлення належить до компетенції Держгеокадастру, то здійснюється попередня перевірка інформації у строк не більше ніж 10 робочих днів.

За результатами попередньої перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень:

- у разі якщо за результатами попереднього розгляду повідомлення викладена у ньому інформація підтверджується, винні особи притягаються до дисциплінарної відповідальності. Якщо виявляються ознаки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, матеріали передаються відповідному спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Державному бюро розслідувань;

- закрити провадження у разі непідтвердження фактів, викладених у повідомленні.

Пам'ятка працівнику апарату Держгеокадастру щодо правового статусу викривача, прав та гарантій його захисту

Викривач – особа, яка повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її діяльністю, проходженням нею служби чи навчання.

ВАЖЛИВО!

- викривач – це фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною;
- повідомлення викривача має містити інформацію про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», тобто такі фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені (зокрема, це відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка його вчинила, тощо);
- інформація стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Викривач має наступні права:

- бути повідомленим про його права та обов'язки;
- на отримання інформації про стан та результати розгляду;
- подавати докази, давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката та судовий збір;
- на конфіденційність та анонімність;
- на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла у разі загрози життю і здоров'ю або на відмову від таких заходів;
- на винагороду;
- на отримання психологічної допомоги;
- на звільнення від юридичної відповідальності у визначених випадках.

Викривач має наступні гарантії:

Захист трудових прав викривача	Виплата заробітку за час вимушеного прогулу та грошових компенсацій за порушення його трудових прав
Заборона звільнення чи примушення до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, інших негативних заходів впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрози таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням про корупцію	

Викривач може звернутися за захистом своїх прав до:

Відділу з питань запобігання та виявлення корупції	для забезпечення захисту від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця
Національного агентства з питань запобігання корупції	для забезпечення правового та іншого захисту, перевірки дотримання законодавства з питань захисту викривачів, внесення приписів з вимогою про усунення порушень трудових та інших прав викривача і притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їхніх прав, у зв'язку з такими повідомленнями
Правоохоронних органів	для захисту життя, житла, здоров'я та майна
Центрів безоплатної правової допомоги	для отримання безоплатної вторинної правової допомоги
Суду	для захисту своїх прав і свобод